

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 31.3.2010
COM(2010)126 konč.

SPOROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

Humanitarna pomoč v hrani

SEC(2010)374

1. UVOD

V skladu z usmeritvijo soglasja o humanitarni pomoči¹ in splošneje za spodbujanje EU in njenih držav članic k uporabi najboljših praks pri zagotavljanju humanitarne pomoči v hrani, so glavni cilji tega sporočila:

- (1) maksimirati uspešnost in učinkovitost pomoči EU v hrani v skladu s humanitarnim mandatom Komisije, opredeljenim s pravnim okvirom na humanitarnem področju, ter v skladu s finančno uredbo²;
- (2) povečati skladnost, usklajevanje in dopolnjevanje politike med Komisijo, državami članicami in drugimi donatorji pri zagotavljanju pomoči v hrani;
- (3) obvestiti partnerje in zainteresirane strani o ciljih, prednostnih nalogah in standardih Komisije pri zagotavljanju humanitarne pomoči v hrani.

To sporočilo torej določa okvir politike za humanitarno pomoč EU v hrani. Pojasnjuje vprašanja in trende, ki jih je treba upoštevati; koncepte, opredelitve in cilje, ki bi morali biti za vodilo pri humanitarni pomoči v hrani; načela, na katerih bi morale temeljiti to delo ter obseg opravljenih dejavnosti.

V spremljevalnem delovnem dokumentu služb je s podrobnejšega operativnega vidika razloženo, kako Komisija načrtuje, izvaja in usklajuje svojo humanitarno pomoč v hrani.

To sporočilo je treba brati v povezavi s sporočilom Komisije o zanesljivosti preskrbe s hrano („Okvir politike EU za pomoč državam v razvoju pri reševanju vprašanja zanesljive preskrbe s hrano“). Dve ločeni sporočili o teh povezanih temah sta potrebni zato, da se ohrani razlikovanje med njuno politično osredotočenostjo, tj. pomočjo v hrani, povezano s humanitarnimi cilji za prebivalstvo, ki ga prizadenejo krize v nujnih razmerah, in zanesljivo preskrbo s hrano v povezavi z razvojnimi cilji. Okvira politike sta bila zasnovana tako, da se zagotovi skladnost in prepreči prekrivanje zaradi neuskklajenosti.

2. PRIPOROČILA

Število naravnih nesreč se povečuje, podnebne spremembe pa jih pogosto še zaostrijo, tako da prizadenejo več ljudi kot v preteklosti. Zaradi konfliktov in represije ljudje nimajo ustreznih pogojev, da bi se lahko preživljali, in pogosto kot begunci in notranje razseljene osebe v velikem številu zapuščajo svoje domove. Ker se prebivalstvo hitro povečuje, se pritiski na naravne vire še povečujejo. V mnogih delih držav v razvoju je ranljivo prebivalstvo zaradi teh dejavnikov prisiljeno v še hujšo tekmo za naravne vire, zaradi njih pa se lahko tudi poveča število konfliktov.

¹ Svet Evropske unije je decembra 2007 sprejel soglasje o humanitarni pomoči (Evropsko soglasje o humanitarni pomoči: 2008/C 25/01). V priloženem akcijskem načrtu, sprejetem kot delovni dokument služb Komisije leta 2008 (Evropsko soglasje o humanitarni pomoči – Akcijski načrt: SEC(2008)1991), Evropska komisija posredno priznava hitro razvijajoče se področje najboljših praks v prehrabnem sektorju ter se zavezuje k pripravi raznolikih pristopov k pomoči v hrani in ustrezni prilagoditvi politike.

² UREDBA SVETA (ES, Euratom) št. 1605/2002 z dne 25. junija 2002 o finančni uredbi, ki se uporablja za splošni proračun Evropskih skupnosti (UL L 248, 16.9.2002, str. 1).

Ti trendi še povečujejo ranljivost najrevnejšega prebivalstva na svetu, zlasti kar zadeva prehrano. Dolgotrajna nezanesljiva preskrba s hrano, ko nezadostna proizvodnja hrane ali nezmožnost nakupa hrane z zadostno hranljivo vrednostjo vodi k trajnemu in vztrajnemu pomanjkanju glede količine in kakovosti zaužite hrane, je glavni vzrok kronične podhranjenosti. To ima nepopravljive in škodljive posledice za razvoj otrok in dolgoročno produktivnost, kar še povečuje revščino in ranljivost. Najrevnejši, ki so najmanj odporni, so tudi najbolj izpostavljeni posledicam nesreč. Zaradi teh lahko nastanejo začasne, ampak dramatične prekinitve prehranjevanja (začasna nezanesljiva preskrba s hrano), ki vodijo k akutni podhranjenosti in večjem tveganju za bolezni in umrljivost³.

Število podhranjenih ljudi, ki jih prizadeneta tako dolgotrajna kot tudi začasna nezanesljiva preskrba s hrano², se je povečalo za 172 milijonov, in sicer z 848 milijonov leta 2006 na 1,02 milijarde leta 2009⁴. 95 % podhranjenega prebivalstva je v državah v razvoju, vedno večji delež teh pa živi na urbanih območjih, zaradi česar so še bolj izpostavljeni učinku nestanovitnih cen hrane in gospodarskih/finančnih kriz. Pojavnost akutne podhranjenosti se je povečala in je v obdobju 1995–2003 prizadela 8 % vseh otrok na svetu, mlajših od pet let, v obdobju 2000–2006 pa se je ta odstotek povečal na 11⁵.

Približno 10 % podhranjenega prebivalstva trpi pomanjkanje hrane zaradi nesreč ali nujnih razmer, pričakuje pa se, da se bodo s tem povezane potrebe po hrani v okviru humanitarne in razvojne pomoči še naprej povečevale. Zato je ključnega pomena, da se razpoložljivi viri humanitarne pomoči s prilagoditvijo na to kompleksnejše okolje, ki je pod večjim pritiskom, izrabijo na čim bolj uspešen in učinkovit način ter da odločitve temeljijo na hitro razvijajočih se najboljših praksah.

3. OPREDELITVE IN CILJI

Cilj humanitarne pomoči v hrani je zagotoviti dovolj varne hrane z ustrezno hranljivo vrednostjo v pričakovanju humanitarnih kriz, med njimi ali po njih, ko poraba hrane sicer ne bi bila zadostna ali ustrežna, da bi preprečili preveliko smrtnost⁶, zaskrbljujoče stopnje akutne podhranjenosti⁷ ali škodljive mehanizme spoprijemanja s pomanjkanjem. Sem spadajo tudi zagotavljanje razpoložljivosti hrane, dostop do hrane z ustrezno hranljivo vrednostjo, poučenost o ustrezni prehrani ter ustrezne prehranske navade. Pomoč v hrani lahko vključuje neposredno zagotavljanje hrane, lahko pa se poslužuje večjega obsega orodij, vključno s prenosom ali zagotavljanjem ustreznih storitev, proizvodnih dejavnikov ali potrošnih dobrin, gotovine ali kuponov ter veščin ali znanja.

Humanitarna pomoč v hrani se lahko uporabi tudi za zaščito ali izboljšanje preživetja prebivalstva, ki ga prizadene kriza, da se preprečijo ali izboljšajo negativni mehanizmi spoprijemanja s pomanjkanjem (na primer prodaja premoženja ali zadolževanje), ki bi lahko imeli kratkoročno ali dolgoročno škodljive posledice za njihova sredstva za preživljanje, zanesljivo preskrbo s hrano ali prehranjevanje.

³ Glej glosar v Prilogi A k priloženemu delovnemu dokumentu služb Komisije.

⁴ Organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO), 19. junij 2009.

⁵ Sklad ZN za otroke (UNICEF), „State of the World's Children Statistics“, statistični podatki za leti 2005 in 2008.

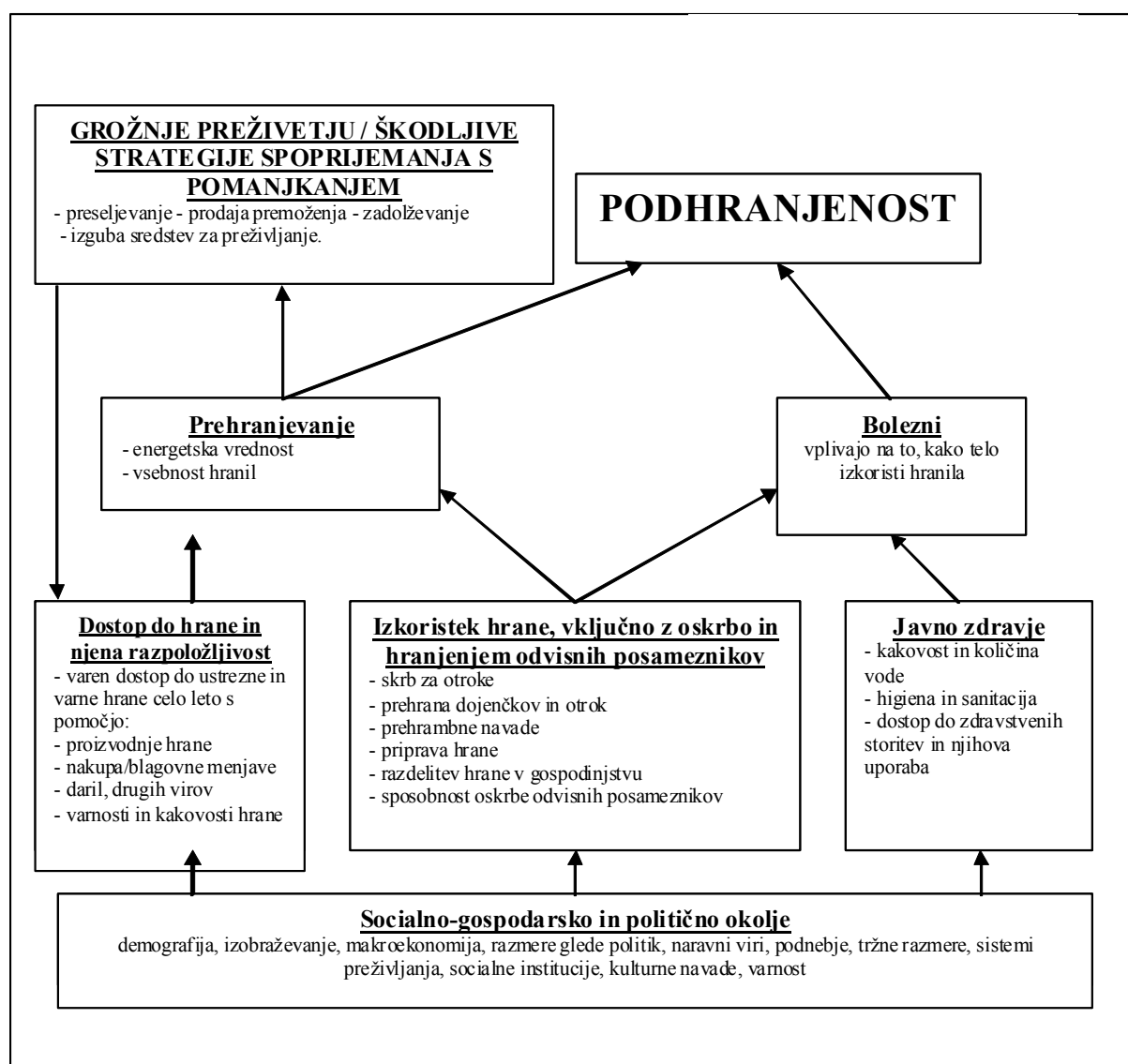
⁶ Za opredelitev „prevelike“ smrtnosti se upoštevajo absolutni ukrepi v povezavi s sprejetimi pragovi glede nujnih razmer (kot jih opredeljujejo „Sphere handbook“, UNICEF in Stalni odbor ZN za prehrano (SCN)) ter relativni ukrepi v povezavi z izhodišči, odvisnimi od razmer.

⁷ Kot jo opredelujeta Stalni odbor ZN za prehrano (SCN) in Svetovna zdravstvena organizacija (SZO).

Ustrezno prehranjevanje *samo po sebi* še ne zagotavlja nujno ustrezne prehrane. Zaradi slabega zdravja se lahko prebava in izkoriščanje hranil poslabšata, to pa lahko vodi v podhranjenost. Zato so lahko za preprečevanje ali zdravljenje podhranjenosti poleg neposredne pomoči v hrani potrebni tudi dodatni ukrepi, vključno s tistimi, ki zagotavljajo varno pripravo hrane (na primer zagotavljanje goriva za kuhanje) ali dostop do pitne vode ter storitve na področju higiene in zdravstva.

Na konceptualni ravni je v zadnjih 15 letih prišlo do pomembnega premika s pomoči v hrani kot običajnem odgovoru na potrebe po hrani v nujnih primerih k upoštevanju večjega obsega orodij na področju humanitarne pomoči v hrani, prilagojenih reševanju različnih vzrokov in znakov začasne nezanesljive preskrbe s hrano.

V spodnjem konceptualnem okviru so zajeti različni temeljni razlogi, dejavniki poslabšanja ter znaki in posledice nezanesljive preskrbe s hrano, na katerih temeljijo opredelitve in cilji humanitarne pomoči v hrani, ki jih je sprejela Komisija:

Prilagojeno po konceptualnem okviru UNICEF-a za podhranjenost iz leta 1997.

V skladu z glavnimi cilji humanitarne pomoči EU, kot je določena v Uredbi Sveta (ES) št. 1257/96 z dne 20. junija 1996 o humanitarni pomoči, je glavni cilj humanitarne pomoči v hrani reševanje in zaščita človeških življenj, omogočanje preživetja ter povečanje odpornosti

prebivalstva, ki se sooča s prehransko krizo, si poskuša opomoči od nje ali pa mu je taka kriza zanesljivo napovedana⁸.

To je treba doseči s posebnimi cilji humanitarne pomoči v hrani:

- (1) zagotoviti razpoložljivost ustrezne in varne hrane z ustrežno hranljivo vrednostjo, dostop do nje ter njeno uživanje prebivalstvu, ki se sooča s humanitarno krizo ali mu je taka kriza zanesljivo napovedana oziroma je do nje prišlo nedavno, da bi se izognili preveliki smrtnosti⁹, akutni podhranjenosti ali drugim smrtno nevarnim učinkom ali posledicam;
- (2) omogočiti preživetje prebivalstvu, ki ga ogroža nedavna, tekoča ali napovedana kriza, čim bolj omejiti škodo za proizvodnjo hrane in sisteme trženja ter ustvariti pogoje za spodbujanje rehabilitacije in ponovne vzpostavitve samozadostnosti; ter
- (3) povečati zmogljivosti mednarodnega sistema humanitarne pomoči, da bi povečali uspešnost in učinkovitost zagotavljanja pomoči v hrani.

4. NAČELA

Pri uresničevanju teh ciljev mora zagotavljanje humanitarne pomoči temeljiti na naslednjih načelih, ki so skladna s splošnimi načeli za urejanje zagotavljanja humanitarne pomoči EU v hrani, kot je določena v Evropskem soglasju o humanitarni pomoči:

Ureditve pomoči v hrani morajo spoštovati temeljna humanitarna načela *človečnosti, nepristranskosti, nevtralnosti* in *neodvisnosti*. Odločitve glede dodelitve humanitarne pomoči v hrani morajo temeljiti samo na potrebah. Sredstva se morajo dodeljevati na objektivni način, v skladu s temi načeli, da se izboljša prehranjevanje najbolj ogroženih brez pristranskosti.

V ta namen bodo EU in njene države članice zagotovile, da bo njihova humanitarna pomoč v hrani temeljila na predhodnih podrobnih ocenah potreb ter natančnih in ažurnih analizah vzrokov.

Prednost pri financiranju ukrepov humanitarne pomoči v hrani se bo dodeljevala glede na (i) resnost krize in obseg neizpoljenih potreb, (ii) nujnost krize ter (iii) pričakovan učinek ukrepov. Vendar se EU zavezuje tudi solidarni pomoči na svetovni ravni, prispevanju k humanitarni pomoči v hrani v nujnih primerih ter reševanju pozabljenih kriz.

EU in njene države članice bodo ukrepe na področju humanitarne pomoči v hrani podprle s prožnimi viri, tako da bo mogoč najustreznejši in najučinkovitejši odgovor v določenem okviru. Pri pripravi kakršnih koli ukrepov je treba primerjati različne dejavnosti in orodja glede na njihovo stroškovno učinkovitost pri izpolnjevanju opredeljenih potreb.

Če je pomoč v hrani najustreznejše orodje, ima prednost lokalni nakup (v državi, kjer se ukrep izvaja), če to ni mogoče, pa regionalni nakup (v sosednjih državah), tako da so prehranski

⁸ Tako „napovedovanje“ mora temeljiti na zgodnjih opozorilnih znamenjih in nakazovati na kritično neustreznost ali poslabšanje prehranjevanja, ki bo brez hitrega odziva ogrozilo preživetje v časovnem okviru, ki ustreza humanitarnim pooblastilom EU.

⁹ Glej opombi 6 in 7.

proizvodi čim bolj sprejemljivi, poleg tega pa se zaščitijo ali podpirajo lokalni trgi ter zmanjšujejo stroški prevoza in dobavni časi.

Humanitarna pomoč v hrani EU mora biti osredotočena na rezultate. Treba je ovrednotiti učinke vseh ukrepov (tudi glede na prakse drugih udeležencev in ustrezne raziskave) in na tej podlagi oblikovati poznejše ukrepe humanitarne pomoči v hrani.

EU in njene države članice si bodo prizadevale zagotoviti neoviran nadzor vseh financiranih ukrepov humanitarne pomoči v hrani.

EU in njene države članice si bodo zato prizadevale, da pri zagotavljanju humanitarne pomoči v hrani ne bodo povzročile nikakršne škode. Zagotovile bodo na primer, da bodo potrebe po humanitarni pomoči v hrani izpolnjene v čim večji možni meri in na tak način, da ne bo nastala prevelika odvisnost od sistema pomoči, da ne bo moteno delovanje trgov ter da upravičenci pri prejemu pomoči ne bodo izpostavljeni nesprejemljivemu tveganju. Hkrati bodo poskušale čim bolj omejiti negativne učinke na okolje in preprečiti začetek ali poslabšanje konfliktov v zvezi z naravnimi viri. EU in njene države članice bodo zagotovile, da se bo zlasti ob konfliktih ustrezno ocenilo tveganja, ki nastanejo zaradi zaščite, ter priložnosti, ki jih odpira, ob upoštevanju posledic tako intervencije kot tudi nevmešavanja¹⁰.

EU in njene države članice bodo prehranske perspektive vključile v vse ocene in odgovore glede potreb po pomoči v hrani ter posebno pozornost namenile posebnim prehranskim potrebam opredeljenih ranljivih skupin (vključno z otroki, mlajšimi od dveh let, ter nosečnicami in doječimi materami).

EU in njene države članice bodo pri zagotavljanju humanitarne pomoči v hrani zagotovile spoštovanje človekovega dostojanstva. Pri opredeljevanju potreb ter pripravi in izvajanju ukrepov v odgovor na te potrebe si bodo prizadevale za sodelovanje skupnosti upravičenk. Zagotovile bodo upoštevanje posebnih potreb ranljivih skupin upravičencev (na primer invalidov, starejših in kronično bolnih) pri pripravi ukrepov na področju humanitarne pomoči v hrani.

Ob upoštevanju različnih potreb, zmogljivosti ter vlog žensk, deklet, fantov in moških bodo EU in njene države članice sistematično poskušale pri oceni potreb po humanitarni pomoči v hrani, pripravi ukrepov na področju humanitarne pomoči v hrani ter analizi njihovih učinkov upoštevati razlike med spoloma.

Ukrepi na področju humanitarne pomoči v hrani in ukrepi za povečanje zanesljivosti preskrbe s hrano morajo biti zasnovani in izvajani tako, da bodo skupaj zagotavljali optimalno izpolnjevanje potreb v zvezi z nujno pomočjo in razvojem, ne glede na to, ali bodo sledili eden drugemu ali se bodo izvajali hkrati², kot se dogaja v mnogih nestabilnih državah. Biti morajo usklajeni in v končni fazi prilagojeni eden drugemu, tako da se čim bolj povečajo priložnosti za trajnost in trajen učinek, končni cilj pri tem pa je žrtvam prehranskih kriz zagotoviti samozadostnost.

Pri zagotavljanju humanitarne pomoči EU v hrani se bodo torej spoštovala načela povezovanja pomoči, rehabilitacije in razvoja ter spodbujali cilji na tem področju v skladu s sporočilom Komisije o povezovanju pomoči, rehabilitacije in razvoja iz leta 2001¹¹,

¹⁰ Glej smernice GD ECHO glede financiranja na področju humanitarne zaščite; 21. april 2009.

¹¹ Sporočilo Komisije o povezovanju pomoči, rehabilitacije in razvoja, 2001: *Sklepi*.

Soglasjem EU o humanitarni pomoči iz leta 2007¹² in določbami iz okvirnega sporazuma o partnerstvu¹³.

5. PODROČJE UPORABE UKREPOV NA PODROČJU HUMANITARNE POMOČI V HRANI

Da bi dosegli zgoraj navedene cilje, je glavna vloga humanitarne pomoči v hrani reševanje življenj z zagotavljanjem pomoči za izpolnjevanje osnovnih humanitarnih prehrabnih potreb. Ima pa tudi podporno vlogo, zlasti prispeva k zmanjševanju tveganja in ranljivosti ter izboljšuje ustreznost in uspešnost humanitarne pomoči v hrani s povečevanjem zmogljivosti in osveščanjem.

5.1. Učinkovitost humanitarne pomoči Komisije v hrani

Komisija lahko sproži humanitarno pomoč v hrani, če:

- (1) so bile zaradi pomanjkljive prehrane dosežene ali presežene kritične¹⁴ stopnje umrljivosti ali akutne podhranjenosti ali se na podlagi zanesljivih napovedi pričakuje, da bodo dosežene¹⁵; ali
- (2) zaradi groženj preživetju ali ekstremnih strategij spoprijemanja s pomanjkanjem (na primer prodaja premoženja, preseljevanje zaradi pomanjkanja, nevarne in negotove prakse preživetja) obstaja ali se na podlagi zanesljivih napovedi pričakuje resna smrtna nevarnost ali tveganje skrajnega trpljenja, ki lahko nastane zaradi pomanjkljive prehrane ali je vzrok zanjo.

Komisija se zaveda, da prehrabna kriza včasih nastane še preden se poslabša prehranjenost in je zato treba takrat tudi reagirati nanjo, zato pri zagotavljanju humanitarne pomoči v hrani ne bo vedno čakala, da se povečajo stopnje akutne podhranjenosti, pač pa bo ukrepala tudi ob dobro opredeljenih tveganjih, ki pomenijo smrtno nevarnost. Komisija za ukrepanje tudi ne zahteva uradne razglasitve katastrofe.

Da bi Komisija ugotovila ali in kako naj ukrepa ob določeni prehrabni krizi, bo veliko pozornost posvečala primerjalnim prednostim in pomanjkljivostim svojih humanitarnih instrumentov. Podlaga za to bo temeljita analiza potreb in vzrokov; razmislek o vrsti ukrepov, ki bodo najustreznejši za reševanje teh potreb brez povzročanja škode ter temeljitom pregledu alternativnih razpoložljivih virov financiranja.

Komisija se zaveda, da njeni humanitarni instrumenti nimajo primerjalne prednosti pri odpravljanju dolgotrajne nezanesljive preskrbe s hrano. Načeloma dolgotrajne nezanesljive preskrbe s hrano ne bo reševala z ukrepi humanitarne pomoči v hrani, razen v naslednjih primerih: če bi neukrepanje pomenilo neposredno ali neizbežno tveganje¹⁶ velikega obsega in

¹² Soglasje EU o humanitarni pomoči, 2007: oddelek 2.4, člen 22; oddelek 3.4, člen 53; oddelek 5; priloga.

¹³ Okvirni sporazum GD ECHO o partnerstvu, 2008: *člen 8*.

¹⁴ Komisija opredeljuje kritično stopnjo s kombinacijo absolutnih pragov (na primer Sphere, SZO itd.) in relativnih kazalnikov glede na posamezno situacijo.

¹⁵ Tako „pričakovanje“ mora temeljiti na zgodnjih opozorilnih kazalnikih, ki kažejo na kritično neustreznost ali poslabšanje prehranjevanja, ki bo brez hitrega odziva postalo grožnja za preživetje v časovnem okviru, ki ustreza humanitarnim pooblastilom Komisije.

¹⁶ Glej glosar v Prilogi A k priloženemu delovnemu dokumentu služb Komisije.

resnosti; če drugi ustrežnejši akterji, vključno z njenimi razvojnimi instrumenti, niso na voljo ali nočejo ukrepati in jih ni mogoče prepričati v to; če se lahko kljub primerjalnim pomanjkljivostim pričakuje pozitivne učinke ob upoštevanju časovnih omejitev njenega posredovanja. V takih primerih bo Komisija ukrepe humanitarne pomoči v hrani izvajala samo na podlagi dialoga, usklajevanja in z osveščanjem potencialnih razvojnih udeležencev, če obstajajo, ter z opredeljeno jasno in realistično strategijo izhoda, pri čemer bo zagotovila usklajen prehod in se tako izognila neusklajenemu prekrivanju.

Komisija bo postopno ukinitve ukrepov humanitarne pomoči v hrani proučila potem, ko se bodo kazalniki akutne podhranjenosti, smrtnosti in ekstremnih strategij spoprijemanja s pomanjkanjem (v povezavi s pomanjkljivo prehrano ali slabim izkoristkom hrane) ustalili pod kritično ravno¹⁷ ali se bo pričakovalo, da se bodo ustalili pod to ravno ne glede na humanitarne pomoči Komisije. Do tega bo prišlo, če bo večini prebivalstva, ki ga prizadene kriza, za nepretrgano obdobje in v bližnji prihodnosti uspelo izboljšati prehranjevanje in izkoristek hrane, ne da bi se posluževala škodljivih strategij spoprijemanja s pomanjkanjem.

Komisija bo proučila postopno ukinitve humanitarne pomoči v hrani tudi, če bodo akterji, ki ne sodelujejo pri humanitarni pomoči (na primer država ali akterji na področju razvoja), prebivalstvu sposobni zagotoviti potrebno hrano ali če bodo humanitarne potrebe prebivalstva pokrili drugi donatorji in akterji na področju humanitarnih dejavnosti.

Komisija bo svoje humanitarne strategije umika ves čas ocenjevala na podlagi svojih primerjalnih prednosti v primerjavi z drugimi akterji, izogibala pa se bo tudi temu, da bi z zavlačevanjem umika ustvarjala negativne spodbude za vključitev drugih primernejših akterjev. Zagovarjala bo vključitev najprimernejših akterjev na področju pomoči in razvoja v skladu z razmerami in potrebami.

Komisija bo tudi proučila svoj umik ukrepov humanitarne pomoči v hrani, če ne bo mogoče spoštovati glavnih načel humanitarne pomoči v hrani in zlasti če tveganje, da bodo ukrepi povzročili škodo, presega potencialne koristi nadaljnega sodelovanja.

5.2. Izpolnjevanje osnovnih prehranskih potreb prebivalstva, ki ga prizadene kriza

EU in njene države članice bodo na različne znake in vzroke začasne nezanesljive preskrbe s hrano odgovorile z različnimi ukrepi in orodji za neposredno reševanje problemov razpoložljivosti hrane, dostopa do nje in njene uporabe. Omogočile bodo lažje dopolnilno, večsektorsko in integrirano načrtovanje programov, da bi zagotovile celostno in učinkovito pokrivanje potreb po humanitarni pomoči v hrani.

Izbira najustrežnejših instrumentov za intervencijo in prenos (na primer gotovinskih ali blagovnih) mora ustrezati razmeram in temeljiti na dokazih, treba pa jo je tudi redno pregledovati. Dokazati je treba primernost in primerljivo prednost izbrane možnosti – ali kombinacije orodij, ki naj bi se uporabila – in sicer na podlagi ocen potreb in vzročnih analiz, ki morajo biti čim natančnejše in ažurne.

Pri humanitarni pomoči v hrani bo posebna pozornost namenjena zagotavljanju pravočasnega dostopa upravičencev do varne in uravnotežene hrane v zadostni količini in ustrezne

¹⁷ Glej opombo 14.

kakovosti¹⁸, da bodo izpolnjene njihove prehrabne potrebe. Pomoč v hrani mora po možnosti upoštevati tudi lokalne prehrabne navade in biti sprejemljiva za upravičence.

Povečanje ali zaščita kmetijskih in nekmetijskih virov preživetja (na primer zagotavljanje veterinarske preskrbe ranljivim čredam živine ali izboljšanje skladiščenja kmetijskih pridelkov) je v nekaterih razmerah upravičen in ustrezen odziv na izredne razmere, dokler so podlaga zanj potrebe po nujni pomoči in izpolnjuje humanitarne cilje v ustreznem in omejenem časovnem okviru.

Poleg ukrepov pomoči v hrani, ki se navezujejo neposredno na prehrabne potrebe, so nepogrešljivi tudi dopolnilni ukrepi (na primer ukrepi na področju javnega zdravja), čeprav nimajo neposrednega učinka na razpoložljivost hrane, dostop do nje in njeno uporabo. Imajo pomemben učinek na to, kako človeško telo izkoristi hrano in tako vplivajo na prehrabni učinek. EU in njene države članice se zavedajo, da imajo nekatere skupine upravičencev do pomoči posebne prehrabne potrebe (na primer majhni otroci, zlasti mlajši od dveh let¹⁹, nosečnice ali doječe matere, starejši ljudje, ljudje, ki živijo z virusom HIV/aidsom²⁰). Kadar so te skupine vključene v ukrepe humanitarne pomoči v hrani na podlagi njihovih prehrabnih potreb, je treba pri odzivu upoštevati njihove posebne zahteve z zagotavljanjem dovolj hranljive in prilagojene hrane.

5.3. Podporni ukrepi

Pri ukrepih EU na področju humanitarne pomoči v hrani je treba upoštevati priložnosti za vključevanje zmanjševanja tveganja nesreč, pripravljenosti, blaženja in preprečevanja, in sicer v mejah humanitarnih pooblastil, določb in ciljev pomoči v hrani. Pri strategiji Komisije na področju humanitarne pomoči v hrani je treba upoštevati strategijo iz sporočila Komisije o strategiji EU v podporo zmanjševanju tveganja nesreč v državah v razvoju²¹.

Komisija se zaveda, da pobude za zmanjševanje tveganja nesreč (na primer sistemi zgodnjega opozarjanja in strateške zaloge hrane) pogosto zahtevajo dolgoročno podporo, prevzem odgovornosti s strani nacionalnih ali regionalnih akterjev ter temeljit razmislek o gospodarskih in političnih perspektivah. Zato tradicionalna pomoč zanje presega primerjalno prednost akterjev na področju humanitarnih dejavnosti. Vendar lahko humanitarni ukrepi Komisije ob zagotavljanju pomoči v hrani istočasno zmanjšujejo tveganje. V sodelovanju z akterji na področju razvoja je mogoče tudi prispevati h kratkoročni krepitvi, usmerjanju in širitvi pobud za zmanjševanje tveganja nesreč. S spoštovanjem načela, da se ne sme povzročati škode, se bo izognilo povečevanju ranljivosti upravičencev in izpostavljenosti tveganju v povezavi z drugimi krizami.

¹⁸ Količina se določi glede na energetska sestavo, kakovost pa glede na varnost hrane in vsebnost beljakovin in mikrohranil ter sestavo mikrohranil. Standard, določen v okviru projekta SPHERE in s strani SZO, v zvezi s količino hrane oziroma energetskimi potrebami, določa za vse starostne skupine v povprečju 2 100 Kcal na osebo na dan. SZO, UNICEF, Svetovni program za prehrano in Visoki komisariat ZN za begunce (UNHCR) so se dogovorili o standardih glede kakovosti hrane in sestave mikrohranil (glej *Food and Nutrition Needs in Emergencies*, november 2002), ki pa se trenutno pregledujejo.

¹⁹ Otroci, mlajši od dveh let so najbolj izpostavljeni tveganju boleznin in podhranjenosti. Če se jim zagotovijo ustrezna hranila, se jim lahko dolgoročno zagotovi zdravje in boljši kognitivni razvoj.

²⁰ Glej smernice GD ECHO o HIV, sprejete oktobra 2008.

²¹ Glej COM(2009) 84.

Omejene izkušnje in veščine akterjev na področju humanitarnih dejavnosti pogosto omejujejo uporabo najustrežnejših ukrepov zagotavljanja pomoči v hrani. EU in njene države članice zato priznavajo potrebo po vlaganju v povečanje zmogljivosti sistema humanitarne pomoči, da bo zagotavljal bolj raznolike in ustreznejše oblike pomoči v hrani.

Naraščajoče ravni dolgotrajne nezanesljive preskrbe s hrano pomenijo naraščajoče število ljudi, ki so ranljivi za prihodnje krize. Če ne bomo storili nič, se bodo zahteve po omejenih humanitarnih virih pomnožile. Zato sta potrebna usklajevanje in osveščanje, da se bo vplivalo na razprave o javnih politikah in odločitve o dodeljevanju sredstev nacionalnih vlad ter akterjev na področju razvoja, tako da se bo izpolnjevalo cilje v zvezi z zanesljivo preskrbo s hrano. Državne akterje je treba torej usmerjati k izpolnjevanju njihove osnovne naloge pri zagotavljanju zanesljive preskrbe njihovih državljanov s hrano. Osveščati je treba tudi akterje na področju razvoja (tudi vlade), in sicer v zvezi z razvojnimi potrebami prebivalstva v kriznih razmerah.

Učinkovito združitev humanitarne in razvojne pomoči je treba spodbujati s povezovanjem pomoči, rehabilitacije in razvoja, s čimer se bo zagotovilo konsistentno, skladno in pregledno delovanje mednarodnega sistema pomoči pri odpravljanju lakote in ranljivosti. Z osveščanjem se bo zagotovilo, da se bo s skupnimi prizadevanji pokrivalo hkrati izredne, začasne in razvojne potrebe, ter omogočalo spodbudne pogoje za dobro upravljanje in ustrezne nacionalne in mednarodne politike (na primer na področju trgovine in preseljevanja).

EU in njene države članice podpirajo idejo o vključujočem usklajevanju humanitarne pomoči v hrani pod močnim in sposobnim vodstvom. Sem spada tudi tesno sodelovanje z ustreznimi in močnimi državnimi akterji na področju humanitarnih dejavnosti. V okviru ZN in reforme humanitarne politike Komisija spodbuja področni pristop k usklajevanju in podpira vsa prizadevanja za njegovo učinkovitost v prehranbnem sektorju, pri tem pa zagotavlja tudi njegovo povezovanje s svetovnimi strukturami za upravljanje kmetijstva, zanesljive preskrbe s hrano in prehranjevanja.